

Muş Alparslan Üniversitesi'nin “Darbeye Direniş” Örneği

Murat Kayacan

“Türkiye’de darbeler bitti!” derken ordu içerisindeki Fethullahçı Terör Örgütü (FETÖ) cuntasının 15 Temmuz 2016 tarihli silahlı kalkışmasına şahit olduk. Türkiye halkının beklemediği kanlı bir kalkışma idi yaşanan. Darbelere en uzak olunduğu düşünülen bir zaman diliminde darbeciler, kirli emellerini gerçekleştirmek için sivil halkın üzerine tanklarla, savaş uçaklarıyla ve askerî helikopterlerle gittiler; yaktılar, yıktılar, öldürdüler.

Aslında bu darbe teşebbüsü, Türkiye Cumhuriyeti’nin gördüğü ilk teşebbüs değildi. Türkiye ilk olarak 1960 yılında, Başbakan Adnan Menderes’in kurban verildiği kalkışma ile darbelere tanıklık etti. Ardından 1971 yılında ordu içerisindeki cuntacıların darbesini gördü. 1980 yılında ise ordunun, genellkurmay başkanının da “yönetimi ile bir bütün olarak” darbe yaptığını görüyoruz. Sonrasında 28 Şubat 1997, 27 Nisan 2007 e-Muhtırası ve 15 Temmuz 2016 darbe girişimi... Her ne kadar bu darbeler bir süre etkili oldu iseler de her defasında sürecin sonunda galip gelen millet oldu. Son darbe girişiminde ise halkın hâkimiyeti kısa sürede kendisini belli etti.

Bu yazıda, yukarıda çizilen genel çerçeveden sonra daha özel bir konuya değinecek ve şu soruların cevaplarını ortaya koymaya çalışacağız: Son darbe girişiminde Muş özelinde üniversite rektörü ve personelinin tavrı ne oldu? Önceki yıllarda yaşandığı gibi cübbeler giyilip darbecilere destek yürüyüşü mü yapılacaktı? Yoksa anında darbeye karşı direnişe mi katılınacaktı? Öğretim elemanları “fildişi kulelerde yaşadıkları” söylemini haklı mı çıkaracaklardı? Yoksa üniversitenin hayatımızda neye karşılık geldiğinin somut örneği mi olacaklardı?

Muş Alparslan Üniversitesi 2007’de kuruldu. Kurulduğundan beri İslami değerler konusunda bir duyarlılık sergiledi. Bu üniversitede, kurucu Rektör Prof. Dr. Nihat İnanc döneminden başlayarak başörtülü okumak, sınavlara girmek vs. sorun olmadı. Öğretim elemanları genel itibarıyla insan hakları konusunda duyarlı idi. Bu duyarlılık hâlâ da devam etmekte. Bunun en güzel örneği 15 Temmuz 2016 tarihli darbe girişiminde görüldü.

Akademik camianın selam durduğu cuntacılar devrinden, cuntacılara yekvücut ‘Hayır!’ diyen akademik camiaya eviriliyordu zaman. Rektörlerin cuntacılara selam durduğu bir dönemden, yardımcılarını da yanına alarak herkesi darbeye karşı sokağa davet eden rektörlerin olduğu bir döneme tanıklık ediliyordu. Türkiye’de darbe olduğu haberini alan bazı öğretim elemanları gece yarısı, üniversite ile şehir merkezi arasında her zaman mevcut panzerli arama noktasını bilmelerine, orada muhtemel darbeciler tarafından gözaltına alınıp belki de kaybedilme ihtimallerine karşı yola düştüler. Üniversite nizamîyesinin güvenlik görevlilerinin “Hocam, ileride sizi durdururlar şehir merkezine gidemezsiniz!” uyarılarına rağmen... Kent merkezinde oturan öğretim elemanlarının bir kısmı ise Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan henüz “Sokağa çıkın!” çağrısı yapmadan, çoktan eylem alanında yerlerini almışlardı.

Peki, bu sadece bazı öğretim elemanlarının risk alarak gösterdikleri bir duyarlılık mıydı? Hayır. Üniversite Rektörü Prof. Dr. Fethi Ahmet Polat, 12.30 sıralarında öğretim elemanlarına şu mesajı geçti: “Bugün demokrasiye ve insan haklarına sahip çıkma günüdür. Tüm insanımız iradesini ortaya koymalıdır.”

Şehir merkezine varan öğretim elemanları, yalnız olmadıklarını gördüler. Çocuğuyla yaşlısıyla ve kadınlarıyla halk, darbeye karşı büyük bir karşı çıkış sergiliyordu. Valisiyle, belediye başkanıyla, STK’larıyla ve ilçelerdekiler dâhil hemen her devlet kurumu personeli ile Muş, “Darbeye hayır!” diyordu.

Sabah namazı vaktine kadar darbecilerin başarısız oldukları hemen hemen netleşmişti. Ancak Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, eylemlerin müteakip günlerde de devam etmesi gerektiğine vurgu yaptı. “İkinci bir emre kadar, sokakları boş bırakmayın!” diyordu. Bu doğrultuda Muş Alparslan Üniversitesi Rektörü de öğretim elemanları da idari personeli de elinden geleni yaptı. Rektör bir gün bir hatip olarak platforma çıkıp darbeye karşı direnişi cesaretlendiren konuşmalar yapıyor, başka bir gün müezzin olup güzel sesiyle sabah ezanını okuyor ve hemen her gün üniversite personeline, “Meydanları sabaha kadar boş bırakmıyoruz!” mesajları geçiyordu. Sokaklarda halkla yan yana duran bir rektör, onun arkasında duran akademik ve idari personel, organizasyonun başından sonuna kadar kitleleri hareketlendiren akademisyenler, sunumlara teknik destek veren teknik personel, takdire şayan bir örneklik sergiledi. Belki de en güzel hadise; ezanları susturmaya çalışan, mescit soran öğretim üyesine, “Hocam, burası üniversite. Doğal olarak mescit ya da cami yok. Ama falanca semtte...” diyen rektörler döneminden direniş meydanlarında geç saatlere kadar kalıp sabah ezanı okuyan rektörlere kavuşmamızdı. Diyanet görevlilerinin gece vakitlerinde verdikleri salâlar da darbecileri yalnızlaştırarak yıldırان unsurlardan biriydi.

Darbe karşıtı eylemlerin organizasyonunda öğretim elemanları aktif rol üstlendiler. Üniversitenin Kongre ve Kültür Merkezi’nde gerçekleştirilen toplantısında Rektör, öğretim elemanlarının özverili çabalarına dikkat çekti, tüm personelinin ve öğrencilerinin bugün meydanlarda özgürlükten yana irade koyarak üniversite adına bir tarih yazdığını dile getirdi. Bu eylemlerde üniversitenin paydaşları; valilik, belediye ve STK’lar idi. Eylemler genel itibarıyla belediye önünde başlıyordu. İlk gün balkon konuşmaları yapılıyor ve darbe karşıtı sloganlar atılıyordu. Alelacele başlanılan eylemde, doğal olarak organizasyon zaafı vardı. Kitle, belediye ile valilik binası arasında, tekbirler ve sloganlar eşliğinde bir aşağı bir yukarı gidip geliyordu. Yine de bu, darbecilere karşı halis bir niyet göstergesiydi. Katılımcıların genelinin “İslami duyarlılık sahibi” kişiler oldukları gözlemlenebiliyordu.

Muş’taki eylemlerde eksiklikler hızla giderildi. Muş Alparslan Üniversitesi’nin imkânlarıyla seyyar bir ses düzeni temin edildi. Eylemlere önemli bir katkıydı bu. Çünkü bu tür organizasyonlarda “Ses düzeni yoksa eylem de yok!” gibi bir şeydir.

Eylemlerde İslami renk, kendisini atılan sloganlarda gösteriyordu. Bu sloganların bazıları şöyleydi: “Ümmet burada, darbeciler nerede? Darbeye karşı omuz omuza! Darbeler bizi yıldıramaz! Kahrolsun FETÖ, kahrolsun Amerika! Darbeciler halka hesap verecek! Reise selam, direnişe devam! Müslümanlar burada, darbeciler nerede? Uyan, diren, özgürleş! Darbeciler bizi durduramaz! Darbecinin tankı yıldıramaz halkı! Direniş, adalet, özgürlük! Vur

vur inlesin, Pensilvanya dinlesin! Yaşasın İslami direnişimiz! Direne direne kazanacağız! ABD elçiliği darbeci yuvası! Yaşasın küresel intifada! Müslüman uyuma, reisine sahip çık! Kahrolsun Amerikan emperyalizmi! Tevhid, adalet, özgürlük! Muş halkı ayakta, darbeciler nerede? Darbeciler bizi yıldırılmaz!”

Eylem süresi, çok uzundu. Yaklaşık yatsı namazı vakti başlıyor ve sabaha kadar sürüyordu. Kitlenin coşkusu 01.00 civarına kadar iyiydi ancak sonrasında katılım, özellikle hafta içi günlerde ertesi günkü mesai nedeniyle doğal olarak düşüyordu. Ancak üniversitenin akademik ve idari personelinin, hatta hizmetlilerinin, özellikle eylemlerin sabah namazına doğru olan vakitlerindeki duyarlılığı kayda değerdi.

Muş Alparslan Üniversitesi Rektörü ve personeli, “fildişi kuleleri” ile özdeşleştirilen akademi tanımlamalarını alt üst etti. Rektör, elemanlarını sürekli meydanlara yönlendirdi. Bu konuda kendisi de iyi bir örneklik sergiledi. Zorunlu olarak şehir dışında olduğu günlerde bile hangi ildeyse oradaki darbe karşıtı gösterilerde “sade bir vatandaş” olarak yerini aldı. İlk gün çocukları ile birlikte Cumhurbaşkanı’nı havalimanında karşılayanlar arasındaydı. Üniversitede yapmış olduğu toplantıda personeline, “Merasim var en önde, yosun altında balık; Tehlike var ters yönde, sümüklü kalabalık!” şiiri ile seslenmesi çok etkili oldu. Üniversite zulüm karşısında organizasyon gücünü ve yetkinliğini somut bir biçimde sergiledi.

Türkiye çapında yapılan eylemlerin, medyada “demokrasi nöbetleri” diye tanımlanması söz konusu idiyse de pratikte meydanlara koşanların çoğunluğunu, kendisini demokrat olarak tanımlayanlar değil, “Müslüman” olarak tanımlayanlar oluşturuyordu. Çünkü onlara göre demokrasi, varılması gereken en üst hedef değil, dinin yaşanması ve yaygınlaşması açısından yok sayılamayacak bir “inkân” idi. Bu açıdan insanların temel hak ve özgürlüklerine sahip çıkma konusunda “İslami duyarlılık” kendisini gayet net bir şekilde hissettiriyordu. Bu nedenledir ki darbe destekçileri ve “darbe karşıtı poz vermekle yetinenler” aslında bu durumdan rahatsızdılar ve “dindar eylemcilerin” görüntülerini gündeme getirerek aslında bu eylemcilerin amacının başka olduğunu gündemleştirmeye çalışıyorlardı. Yani bir yandan kendilerini demokrat olarak lanse ediyorlar ancak kimliklerinin gereğini yapıp meydanlarda varlıklarını hissettirecekleri yerde, büyük oranda pijamalarını çekip, güvenli mekânlarda “eylemci analizi” yapıyorlardı.

Muş’ta darbe karşıtı eylemleri en fazla Türkiye ve dünya gündemine A Haber taşıdı. Bu açıdan söz konusu kanal bir tebriki hak ediyor. Bunun yanında eylemlere katılanların bir kısmı; Facebook ve Periscope üzerinden canlı yayın yaparak Muş’un darbe karşıtı tavrını tüm dünyaya duyurdu. Bu görüntüler, Amerika’dan da Filistin’den de ilgiyle izlendi. Ayrıca üniversitenin öğretim elemanları, bölgenin darbe karşıtlığı konusundaki asil tavrını, Zazaca ve Kürtçe olarak da TRT Kürdi ekranlarına taşıdılar.

Ne mutlu ki Muş’ta halk içinde ve halkla birlikte bir üniversite var! Bu asil tavır konusunda Muş Alparslan Üniversitesi’nin yalnız olmadığı ve olmayacağı temennisiyle...

Kaynak: [Muş Alparslan Üniversitesi'nin "Darbeye Direniş" Örneklięi - Murat Kayacan](#)